

NOUVILLE ARAŞTIRMASI

Bernot, Lucien ve Réne Blancard,
Nouvelle: Un village français (Paris:
 Institut d'Ethnologie, 1953), SS.
 VII + 447.

Ayda Yörükân

Nouvelle araştırması, biri etnograf, diğeri bir psikolog olan iki araştırıcının 1949 Temmuz'undan 1950 Mart'ına kadar Nouvelle köyünde kalarak yaptıkları araştırmalarla meydana getirilmiştir. Bu çalışmanın gayesi, ferdi karakter hususiyetleriyle kollektif davranışlar arasındaki münasebeti araştırmak, ve ferdin davranışına şekil vermede Nouvelle cemaatinin sahip olduğu hususiyetlerin ne derece rol oynadığını tespit etmektir. Bu maksatla araştırmada sosyolojik müşahedeye olduğu kadar psikolojik ölçüye de yer verilmiş ve araştırmanın bütünü bu iki tip tetkik tarzından elde edilen neticelerin karşılaştırılmasına dayandırılmıştır.

Metot ve Teknikler

Nouvelle Araştırması yerinde yapılan bir tetkik, başka tâbirle bir saha araştırması olduğu için her şeyden evvel doğrudan doğruya yapılan sosyolojik müşahedelere dayanmaktadır. Müşahidin gördüğü, işittiği her şeyi tespit etmesi gerektiği kaidesine bağlı kalarak araştırıcıların, Nouvelle'in hayatı ile ilgili her çeşit teferruatı tespit etmeye büyük bir dikkat sarfettikleri görülüyor. Doğrudan doğruya yapılmış olan bu müşahedeler, mülâkat tekniğiyle elde edilmiş verilerle tamamlanmış, araştırıcılar muhtelif yaş, cinsiyet ve meslek gruplarına dahil olan fertlerle, ayrı ayrı ve toplu olarak mülâkatlar yapmışlardır. Bu mülâkatların, bazan serbest bir şekilde, gelişigüzel konuşmalar halinde yapıldığını, bazan önceden çizilmiş bir plâna göre sorulan bir takım sorularla konuşmayı belli bir istikamet verecek şekilde olduğunu, bazan da anketler ve soru cetvellerinin yardımıyla tatbik edildiğini görüyoruz.

Nouvelle'lilerin başlangıçta araştırmacılar karşı şüpheli, menfi ve çekingen bir tavır takınmaları ve onlara mukavemet etmeleri bazı güçlükler doğurmuştur. Köylülerin bir kısmı, araştırmacıların hükümet tarafından siyasi maksatlarla veya kendilerini kontrol etmek için gönderildiklerini zannetmiş; diğer bir kısmı da onların, milletler-arası bir teşekkül (UNESCO) hesabına çalıştıklarını öğrenmiş, fakat milletler-arası sıfatının yalnızca Ruslara ait olabileceğini düşünerek, Rus casusu oldukları hükmüne varmıştır. Zamanla bu şüphe ve endişelerin dağılması, köy halkının araştırmacılar alışması, sempati duyması ve onları benimsemesinden sonradır ki, mülakat ve anketlerin verimli bir şekilde tatbiki mümkün olmuştur.

Araştırmada tarih ve istatistik metotlarından da geniş ölçüde faydalanılmıştır. Nouvelle'in, içinde yer almış olduğu bölgenin tarihçesinin mümkün olduğu nispette eski zamanlara kadar gidilerek tasvir edilmesi, yüzyıllar boyunca iktisadi ve sosyal hayatında meydana gelmiş olan değişikliklerin tespiti hususunda tarihi metoda büyük bir yer verilmiş; bilhassa demografik hayatla ilgili meselelerin tetkiki ile testler ve anketlerden elde edilen neticelerin tefsiri ve değerlendirilmesinde de istatistik metottan faydalanılmıştır.

Nouvelle Araştırmasında, ferdi hususiyetler ve davranışların tespitinde psikolojik ölçü teknikleri kullanılmıştır. Okul çocuklarına olduğu kadar, okula devam etmeyen gençlere ve yetişkinlere de tatbik edilmiş olan bu teknikler, aynı zamanda fertler-arası münasebetlerin ve belli zümrelere has olan davranışların tespitine de imkân vermiş, elde edilen neticeler bu bakımlardan da değerlendirilmiştir. Okul çocuklarına Gilles'in mozaik testi (zekâ testi), Meili'nin analitik zekâ testi, Pieron'ların psikolojik fişi, Binois'nun bir testinden çıkarılan anlayış testi, ve doğrudan doğruya hafıza testinden başka meslek yönetimi ile ilgili olarak kabiliyet, maharet, hareketlerin nizam ve süratini ölçmeye yarayan bir takım testlerle, Penrose ve Raven'in sözlü ifadeye dayanmayan zekâ testi, bir okul soru cetveli ve yabancı kavramıyla ilgili bazı umumî kanaat testleri tatbik edilmiştir. Yetişkinler için yine Penrose ve Raven'in zekâ testiyle iki projektif test, Rorschach testi ve Murray'in Thematic Apperception Test'i kullanılmıştır.

Testlerin tatbik edilmesi için seçilecek şahısların tayininde araştırmacılar, (1) gelişigüzel bir seçmenin faydalı olabileceğine işaret etmekle beraber, testleri, her meslekten aynı nispette seçilmiş şahıslar üzerinde tatbik etmeyi kendi gayelerine daha uygun bulmuşlar, (2) cinsiyet ve yaş gruplarına göre olan dağılımları hesaba katmışlar, (3) seçilen şahıslarla Nouvelle'in her mahallesinin aynı nispette temsil edilmiş olmasına bilhassa dikkat etmişlerdir.

Araştırmacıların, farklı yaş, cinsiyet ve meslek grupları arasında mukayeseye imkân vermesi bakımından, daha çok Penrose ve Raven testiyle Rorschach ve

TAT üzerinde durdukları, diğer testlerden ise araştırmanın gelişme seyri boyunca sadece belli bir problemin (meslek yönetimi, yabancı kavramı, v.s.) aydınlatılması için faydalandıkları görülmektedir. Bu bakımdan biz de burada sadece bu üç teknikle ilgili hususlara işaret etmekle yetineceğiz.

Penrose ve Raven testi 10 ile 14 yaşları arasında 10 erkek ve 12 kız çocuktan başka, 15 ile 20 yaşları arasındaki 10 delikanlı ve 13 genç kıza, 20 - 55 yaşlarındaki çiftçilerden 11 erkekle 10 kadına, ve cam işçilerinden 39 erkekle 25 kadına (bu kadınlar teste tâbi tutulan işçilerin karılarıdır) tatbik edilmiştir. Denek sayısının diğer testlere nispetle daha çok oluşu, bu testten elde edilen neticelerin çeşitli kategoriler arasında mukayeseler yapılabilecek şekilde mânalandırılmasına imkân vermiş, diğer taraftan Nouville'lilerin bu testi diğer testlere tercih etmeleri ve daha ilgi çekici bulmaları da testin tatbikini kolaylaştırmıştır.

Çeşitli zümreler arasında olduğu kadar, ferdin davranışıyla zümre ve cemaate has olan davranış şekli arasında karşılaştırmalar yapabilmek için de Rorschach ve TAT testlerinin kullanılması faydalı bulunmuştur. Ancak bizzat araştırmacıların da işaret etmiş olduğu gibi bu testlere tâbi tutulan şahısların sayısının az oluşu, yapılan karşılaştırmaların geniş ölçüde mânalı olmasına imkân vermemiş; diğer taraftan her iki testin sözlü ifadeye dayanması, Nouville'lilerin iyi konuşamayan köylüler oldukları hesaba katılacak olursa, testlerin tatbikinde bazı güçlükler doğurmuştur. Nihayet teste tâbi tutulan şahısların test ve araştırmacı karşısında almış oldukları tavırların da (sempati, antipati, çekingenlik, güvensizlik, v.s.) araştırmanın neticeleri üzerine tesir etmiş olduğu düşünülürse, elde edilen neticelerin ancak bazı ihtiyat kayıtlarıyla kabul edilmesi icap edecektir.

Nouville araştırmasında tatbik edilen TAT, 1949 yılı Mayıs'ında Paris'te yapılan bir seminerde Prof. Ombredane'nın adapte etmiş olduğu şekilde kullanılmıştır. Deneklere bir seansta 20 levhadan sadece 12 si gösterilmiş (erkeklerle - 1, 2, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 13, 14, 16, 17; kadınlara - 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 16), zaman tahdit edilmemiş, ayrıva deneklerin meslek, aile, v.s. gibi durumlarıyla ilgili bazı hususların tespiti için de tamamlayıcı bir anket yapılmıştır. Testten elde edilen neticelerin değerlendirilmesi bir TAT mütehassısına, Mlle. Angoulevant'a bırakılmış ve bu neticeler, deneğin ismi, cinsiyeti, yaşı, mesleği, aile durumu ve bazı tamamlayıcı bilgileri ihtiva edecek şekilde sunulmuştur. 52 deneğin 19 unu, 17, 6 ile 47, 11 yaşları arasındaki (median yaş: 31, 5 kadınlar; 30 unu, 19 ile 55 yaşları arasındaki (median yaş: 39, 9) erkekler; geri kalan 3 ünü de çocuklar teşkil etmiştir. Deneklerin hemen hepsi sözlü ifadeye dayanan bu test karşısında kendilerini rahatsız hissetmişler, söylediklerinin yazılıp yazılmadığı başlıca endişeleri olmuş, ve çoğu araş-

tıncıya «Biz iyi konuşamayız, siz bizim söylediklerimizi yazarken düzelteceksiniz, değil mi?» diye sormuşlardır. Yaş, cinsiyet ve meslek farkı gözetmeksizin bütün Nouville'lilerin daha çok resimleri tasvir etmeye çalıştıkları, muhayyile ile ilgili kısmın ise zayıf kaldığı tespit edilmiştir. Testten elde edilen neticelerin tefsir ve değerlendirilmesinde hırs (ambition), tecavüzkârlık, pasiflik, vakfette (nurturance), yardım ihtiyacı, tahakküm, itaat, cinsiyet, kaçma (évasion), kararsızlık, içe-dönüklük, dışa-dönüklük gibi bazı vasıflar hususî bir şekilde ele alınmış, bu vasıfların hangi kategoriden olan fertlerde ve en çok kimler karşısında (ana, baba, karı, koca, kardeşler, meslekdaşlar, v.s.) daha bariz bir şekilde tezahür ettiği araştırılmıştır.

Rorschach testi ise 17,5 ile 47,2 yaşları arasındaki (median yaş: 29,6) 19 kadınla 15,5 ile 62 yaşları arasındaki (median yaş: 38,6) 34 erkeğe tatbik edilmiş ve neticeler Mlle. Irène Lésine tarafından körüne olarak (yalnızca isim, cinsiyet ve yaş bilinerek) tahlil edilmiştir. Araştırmacılar, testin tatbiki sırasında, erkek veya kadın, işçi veya köylü olsun bütün Nouville'lilerin lekeler karşısında rahatsız, tutuk ve mütereddit bir tavır takındıklarına, ve dinamik bir ifadeden ziyade pasif ve tasvirî, negatif ve şüpheli bir dil kullandıklarına işaret etmişlerdir.

Kısaca araştırmacılar, (1) Nouville'in sosyal hayatının, zümreler, zümre-içi ve zümre-dışı münasebetlerin tetkikinde sosyolojik metot ve teknikleri kullanmışlar, (2) ferdi davranışların tespitinde psikolojik ölçü tekniklerine baş vurmuşlar, (3) araştırmanın esas gayesini teşkil edecek olan ferdi davranışlarla kolektif davranışlar arasındaki münasebeti belirtebilmek için de sosyolojik ve psikolojik metot ve tekniklerden elde edilen neticeleri birbirleriyle karşılaştırmışlardır. Neticede psikolojik ve sosyolojik müşahedenin birbirini tuttuğu ve Nouville'lilerin *fert* ve *zümre* olarak gösterdikleri davranış şekillerinin, yaş, cinsiyet ve meslekten ileri gelen farklar bir yana bırakılacak olursa, ana hatlarıyla birbirlerine *uygun* olduğu görülmüştür. Apathie'ye varan bir pasiflik, topluluk münasebetlerinden kaçma, içe kapanma ve inziva temayülü, güvensizlik, kıskançlık ve tenkit gibi negatif davranışlar, Nouville'in karakteristiğini teşkil etmiştir.

İ z a h t a K u l l a n ı l a n D e ğ i ŝ k e n l e r

Nouville şahsiyet yapısının izahında, üç değişken grubu üzerinde durulmuştur. Araştırmacılar, (1) tarihî, coğrafi, iktisadî, demografik ve ekolojik farklar yüzünden Nouville cemaatinin fertler arasındaki işbirliğinden çok, çatışmalarla belirlenmiş bir cemaat olduğunu, (2) iktisadî hayatın doğurduğu güçlüklerin Nouville'lilere gelecekte kaygı duyan bir davranış kazandırdığını, (3)

Nouvelle eğitim sisteminin, bilhassa çocuğa ilk yıllarda verilen eğitimin negatif temayülleri geliştirecek bir tesirde bulunduğunu göstermeğe çalışmışlardır.

Nouvelle'in coğrafi bakımdan, dağlar ve yüksek bir yayla, bataklık bir vadi, ve çukur bir ova olmak üzere üç tabii bölümden meydana gelmesi, temas imkânlarını sınırlaması bakımından, cemaatin kendi içine kapanmış tâli zümrelerden meydana gelmesinde büyük bir rol oynamıştır.

Diğer taraftan bütün tarihi boyunca çok kere birbirleriyle yarışma halinde bulunan veya birbirleriyle mücadele eden cemaatlerin sınırı üzerinde bulunması da Nouvelle'in bu cemaatler arasındaki çatışmalardan şiddetle müteessir olduğunu göstermiştir. Başlangıçta Nouvelle Eu ve Aumale kontlukları arasında bulunduğu için bu iki kontluk arasındaki mücadelelere sahne olmuş; İhtilâlden sonra da département teşkilâtının kabulü neticesinde, Normandie ve Picardie tarafındaki komünlerin ayrı département'lara bağlanmasıyla Nouvelle'in iki département'ın sınırı üzerine gelmesi, bu iki bölüm arasındaki siyasî yarışma ve mücadelelerin Nouvelle'de şiddetle duyulmasına sebep olmuştur. Nitekim Normandie ve Picardie tarih boyunca daima birbirleriyle yarışmışlar ve bu yarışma coğrafi farklarla büsbütün artmıştır: Bresle ırmağının iki yanında farklı iki siyasî cereyan meydana gelmiş, Normandie tarafında sosyalist bir hareket yayıldığı halde diğer tarafta geleneğe bağlı ve muhafazakâr bir cereyan hâkim olmuştur. Aynı ikiliğin Nouvelle'de de devam ettiği, Nouvelle'li işçilerin sosyalist cereyanı benimsemelerine karşı, köylülerin muhafazakâr kaldıkları görülmüştür.

Nouvelle nüfusunun birbirinden farklı olan unsurlardan meydana gelmiş olması da cemaat içinde dayanışma ve işbirliğinden çok, çatışma ve yarışma münasebetlerinin doğmasına sebep olmuştur: 613 kişi olan Nouvelle nüfusunun ancak 86 sı Nouvelle'in yerlisidir, geri kalanını civar bölgelerden veya daha uzak yerlerden gelenler teşkil etmiştir. Araştırmacılar burada bilhassa, nüfusun iki temel kategorisi olmaları bakımından, işçilerle köylüler arasındaki ayrılığa işaret etmek istemişlerdir. Köyün yerlisi olan çiftçiler çok eski zamanlardanberi Nouvelle'de oturdukları halde, işçiler yakın bir tarihte, cam fabrikalarının kurulmasından sonra (1777 ve 1877) başka yerlerden köye gelip yerleşmişlerdir. Bu bakımdan işçilerle köylüler arasında yalnızca meslek değil, âdet, kanaat, gelenek, ve menşe farkları da tespit edilmiştir. Kültürel olan bu farklar iktisadî farklarla birlikte köyün ekolojik bölünüşünün temelini teşkil etmiş ve birbirleriyle çatışma halinde bulunan işçi ve köylü mahallelerini meydana getirmiştir. Halen Nouvelle'in dört mahallesinin ikisinde işçiler, diğer ikisinde ise köylüler oturmaktadırlar.

İkinci bir değişken grubu Nouvelle'in içinde bulunduğu iktisadî şartlarla ilgilidir. Nouvelle'de tarım ve endüstri (köyde iki cam fabrikası vardır) olmak

üzere belli başlı iki iş sahasının bulunduğu, fakat her ikisinin de hiçbir gelişme imkânına sahip olmadığı görülmüştür. Nouville'de toprak verimli değildir ve 20 cm. den aşağısı sürülemediği için güçlükle işlenmektedir. Vadide koyun beslediği zamanlar gübre temin edilebildiği halde, bugün çeşitli sebepler yüzünden (iplik bükme ve kumaş dokuma gibi zanaatlerin ortadan kalkması, çobanların azalması, v.s.) koyun beslemekten vazgeçilmesi, gübre bulmayı güçleştirmiş, bu fakir toprakların sun'î gübre masraflarını karşılamıyacak bir durumda bulunması çiftçiyi zor bir vaziyete sokmuştur. Tarımın umumiyetle makina ile yapılmasına, hemen her çiftlikte harman makinası, tohum ekme makinası, biçer-bağlar gibi tarım âletlerinin bulunmasına rağmen toprak şartlarının bu âletleri kullanmak için elverişli olmaması, Nouville köylüsünün işini büsbütün güçleştirmiştir. Bunlara bir de, kuraklık yüzünden bazı kıtlık yılları eklenmiş, böylece çiftçi geleceğinden emin olmayan bir insan olmaya sevkedilmiştir.

Diğer taraftan Nouville'de cam fabrikaları da istikrarsız bir durumdadır. Fabrikalar yalnız parfüm şişesi yaptıkları için, bir yandan parfüme olan rağbetin azalması, öbür yandan bilhassa Çekoslovakya mâmullerinin rekabeti yüzünden alıcıların gitgide daha güç beğenmeleri, isteklerin azalmasına ve kritik işsizlik devrelerinin baş göstermesine sebep olmuştur. Bu hususa, cam fabrikalarının yerleriyle ilgili bazı güçlükler de tesir etmiştir. Bu bölgede fabrikaların inşa edilmesi, ancak fırınlar odunla çalıştıkları müddetçe (ormana yakın olmaları bakımından) elverişli neticeler doğurmuştur. Fakat kömür veya gazla çalışan yeni fırınlar kullanılmağa başlandığından beri, fabrikalar bu maddeleri çok uzaklardan, pek çok zahmet ve masraflarla temin etmek zorunda kaldıkları için, imal edilen maddelerin maliyet fiyatları artmıştır. Nihayet bir başka hâdise, son elli yıl içerisinde cam imâlinde kullanılan tekniklerin modernleşmesi de durumu büsbütün vahimleştirmiştir. Nouville fabrikalarına önce yarı-otomatik makinalar konulmuş, daha sonra tamamiyle otomatik makinalar yerleştirilmiştir. Bu, şüphesiz, birçok bakımlardan avantajlar sağlamıştır: kolaylık, büyük çapta istihsal gibi.. Fakat hem maximum randıman alınması, hem de fiatların düşmemesi için istihsalin sınırlandırılması yeni bir takım güçlükler yaratmıştır. Yeni tesisler fazla işçiye ihtiyaç göstermediği için birçok işçiye yol verilmiş, bu da işçilerle patronlar arasında münakaşalara ve işsizliğe yol açmıştır. Bütün bu âmiller Nouville'de endüstrinin geleceğini şüpheli bir hale getirmiş, işçiler kadar patronları da müşkül bir duruma ve bozuk bir ruh hali içerisine sokmuştur.

İktisadî hayatla ilgili bu hususların tespiti, araştırmacılara Nouville şahsiyet yapısının meydana çıkarılmasında mühim ipuçları vermiştir. İktisadî hayatın istikrarsızlığının — kıtlık yılları, endüstri krizleri, işsizlik, v.s. — Nouville'lile-

rin gelecekte kaygı duyan bir davranış edinmelerine sebep olduğunu ileri süreren araştırmacılar, diğer taraftan iş şartlarının güç oluşunun Nouville'lilere birbir güçlükle elde ettikleri şeyleri kaybetmekten korkan, bunun için en ufak bir riskten bile kaçınan pasif bir davranış kazandırdığına işaret etmişlerdir.

Nouville şahsiyet yapısının izahında, üçüncü olarak, çocuk bakım tarzlarına ve eğitim tekniklerine de mühim bir yer verilmiş ve Nouville eğitim sisteminin bu husustaki tesirleri, beslenme, temizlik eğitimi ve genel disiplin olmak üzere üç bakımdan ele alınmıştır.

Nouville'li ana-babaların çocuğun beslenmesine son derece dikkat ettikleri görülmüştür. Çocuk bebelikten itibaren muntazam aralıklarla ve bol bir şekilde beslenmiştir. İyi beslenmiş, toplu bir çocuğa sahip olmak Nouville'de büyük bir gurur vesilesi olduğu için, çocuğa mümkün olduğu kadar fazla yiyecek verilmiş ve çocuk kendisine verilen bu yiyecekleri istese de istemese de yiyip bitirmek zorunda kalmıştır. Araştırmacılar bu durumun çocuk üzerinde bir baskı yarattığına işaret etmişlerdir.

Ancak gıda eğitimindeki bu intizam ve baskı temizlik eğitiminde görülmemiştir. Tersine, bu sahada büyük bir müsamaha gösterilmiş, çocuğun altını kirletmesi çok tabii bir hâdise olarak karşılanmıştır. Nouville'lilere göre çocuk bunu ileride kendiliğinden öğrenecektir, bu bakımdan vaktinden evvel yapılacak müdahaleler faydasızdır.

Araştırmacılar gıda eğitimi ile temizlik eğitimi arasındaki bu çatışmanın ileride ferdi zümre ile çatışmaya götürecek bir durum yarattığına işaret etmekle beraber, bu nokta üzerinde fazla durmadıkları için, bu iki çatışma arasındaki münasebet meselesi müphem kalmıştır. Bununla beraber, tesirlerin büyük olduğu ilk çocukluk yıllarında böyle bir çatışma içerisinde kalan ferdin, daha sonraki yıllarda bu çatışmayı projeksiyonla başka konulara aktarmış olduğu düşünülebilir. Fakat bu izah, araştırmacıların ilk çocukluk yıllarındaki bakım tekniklerine verdikleri önemle telif edilemeyecek kadar basit bir izah şekli olarak kalmaktadır.

Genel eğitim şemasının ferdin şahsiyeti üzerindeki tesirleri ise açıkça görülmektedir. Nouville eğitim sistemi, umumiyetle çocuğa neleri yapmaması gerektiğini öğreten nehyedici bir sistemdir, ve çocuğa pozitif alışkanlıklar kazandıracak yerde, negatif davranışlar edinmesini öğretmiştir.

Araştırmacılar Nouville eğitim sisteminin bu negatif karakterinin, sosyolojik müşahedelerle tespit edilmiş kollektif davranış şekillerine, bilhassa gıda endişesiyle tehlike korkusuna bağlanarak açıklanabileceğini ileri sürmektedirler. Biraz önce gördüğümüz gibi, Nouville'lilerin zaman zaman kıtık, işsizlik gibi kritik devreler geçirmiş olmaları, gıda teminini bir endişe konusu haline getir-

miş ve halkın geleceğe güvenle bakamaması sonucunu doğurmuştur. Diğer taraftan zor iktisadî şartlar altında iş görmek zorunda kalmaları ve buna karşı pek az bir şey elde etmiş olmaları da elde edilen şeylerin kaybedilmesi korkusu gibi bir şahsiyet özelliğinin yaratılmasına sebep olmuştur. Güvensizlik ve korku, dış dünyanın risklerle ve tehlikelerle dolu olduğu şeklinde bir kanaatin meydana gelmesine sebep olmuş ve bu aynı zamanda sosyal hayata da aktarıldığı için, her zümre diğer zümreleri kendi hayatını tehdit eden düşmanlar olarak görmeğe başlamıştır. Araştırmacılar Nouville'deki bu zümre ayrılığının «biz» ve «onlar» şeklinde ifade edildiğini, tespit etmişlerdir. «Biz», kendi içine kapanan, kendi dışında kalan bütün zümrelere sırtını çeviren, korkan, kışkırtan, tenkit eden aile zümresidir. «Onlar» ise «biz» in işlerinin kötü gitmesine sebep olanlar, «biz» in canını sıkanlar, «biz» le geçinemiyenler, «biz» in varlığını tehdit edenlerdir ki aile zümresinin dışında kalan bütün diğer zümreler, ve cemiyetler, işçiler (veya çiftçiler), tacirler, patronlar, hükümet, Amerika, Rusya, O.N.U ve diğerleri bu kategoriye girmektedir.

Bu bakımdan Nouville eğitim sistemi her şeyden önce çocuğu kendi dışındaki dünyanın tehlikelerinden korumak hedefini güden bir sistem olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmacılar bu hususun bebelikten itibaren çocuğa tatbik edilen eğitimin her safhasında kolayca görülebileceğine işaret etmektedirler. Kundaklamak, çocuğun bacaklarının eğri olmasına mâni olmak içindir. Bebeğin ağlaması herhangi bir dış tesirin çocuğu rahatsız etmiş olması şeklinde tefsir edilir. Disiplin, çocuğa nelerden kaçınması, kendisini nelerden korumasını bildiren tâlimatlar şeklinde ortaya çıkar. Kontrol ve baskı ise çocuğun kendi kendisini koruyabilecek bir yaşa gelinceye kadar ana ve babanın, bilhassa annenin aşırı bir himayesi ve düşkünlüğü şeklinde tezahür eder. Bilgi edinme bile, dış dünyanın tehlikelerine karşı bir silâh, bir korunma vasıtası olarak görüldüğü için faydalı telâkki edilir. Böyle olunca, çocuğun her türlü riskten kaçan pasif bir davranış edinmesini, güvensizlik, endişe ve korku, içe kapanma, v.s. gibi negatif davranışlar kazanmasını beklemek icap edecektir.

Son olarak diyebiliriz ki, araştırmacılar, eserlerinde kendilerine rehberlik etmiş olan herhangi bir teoriye işaret etmekten kaçınmışlardır. Bununla beraber, Nouville araştırmasında, son zamanlarda büyük bir alâka çekmiş olan «temel şahsiyet» ve «millet karakteri» araştırmalarında takip edilen görüşlerden müteessir olunduğu ve bu araştırmalarda olduğu gibi, şahsiyet gelişmesinde, ilk çocukluk eğitimine kadar gitmeye büyük bir önem verildiği görülmektedir. Eserde kabul edilmiş veya geliştirilmiş bir teori bulunmamakla beraber, Nouville araştırması, tasvirî taraflarının teferruatlı ve ihatalı oluşu, münasebetlerin iyi bir şekilde kurulması ve bilhassa psikolojik ölçüye yer verilmesi bakımından Fransız araştırmaları içerisinde hususî bir yer almaktadır.